

PERSBERICHT

5 DECEMBER 2024

Verslag aan het federale parlement: 181^e Boek – deel III: begrotingsbeleid van de federale overheid

In deel III van zijn 181^e Boek brengt het Rekenhof verslag uit aan het federale parlement over zijn onderzoek van het begrotingsbeleid 2023 van de federale overheid. Het vergelijkt daarbij de vooropgestelde begrotingsdoelstellingen en -cijfers met de realisaties. Het vorderingensaldo van de gezamenlijke overheid bedraagt -4,2% van het bbp en de schuldgraad 103,1%, wat beter is dan de doelstellingen van het Europese stabiliteitsprogramma 2023-2026. Het gerealiseerde begrotingssaldo (-24 miljard euro) is 1,2 miljard euro lager dan geraamd. De gerealiseerde uitgaven zijn lager dan geraamd, maar konden de daling van de gerealiseerde middelen niet compenseren. Het Rekenhof onderzoekt ook in welke mate de begrotings-, energie- en relanceplannen werden gerealiseerd die de regering in 2023 had beslist. Het buigt zich ook over de federale inventaris van de fiscale uitgaven.

Uitvoering van de begroting

Het vorderingensaldo 2023 van de gezamenlijke overheid bedraagt -4,2 % van het bbp (-25,0 miljard euro), dat is 0,9 % gunstiger dan het Europese stabiliteitsprogramma 2023-2026. Op 31 december 2023 bedraagt de overheidsschuld 615 miljard euro. De schuldgraad bedraagt 103,1 % van het bbp, dat is een daling van 3,6 % ten opzichte van dat programma.

Vorderingensaldo 2023

Het gerealiseerde vorderingensaldo van de federale Staat bedraagt -20 miljard euro, dat is 0,2 miljard euro minder gunstig dan geraamd. Het gerealiseerde begrotingssaldo (-24 miljard euro) is 1,2 miljard euro lager dan geraamd. De lager dan geraamde uitgaven konden de daling van de gerealiseerde middelen niet compenseren.

De gerealiseerde ontvangsten bedragen in 2023 154,4 miljard euro. Na aftrek van de lokale belastingen betekent dat 4,3 miljard euro minder dan geraamd. Een lagere personenbelasting, accijnzen en douane- en registratierechten verklaren in grote mate dit verschil. Andere belangrijke redenen zijn het ontbreken van een akkoord tussen de federale overheid en de gemeenschappen over de terugbetaling van kosten en de langer dan verwachte facturatietermijnen voor energiesteun.

In 2023 bedragen de uitgaven 88,5 miljard euro, waarvan 8,5 miljard euro aan intrestlasten van de rijksschuld. De goedgekeurde kredieten werden in totaal met 2,9 miljard euro (3,5 %) onderbenut. De grootste onderbenutting deed zich voor bij de kredieten toegekend in het kader van de energemaatregelen (498,9 miljoen euro).

Begrotingsmaatregelen 2023

De regering nam maatregelen voor ongeveer 1,9 miljard euro en spendeerde 0,8 miljard euro aan nieuw beleid. Daarnaast trok ze 3 miljard euro uit om de impact van de gevolgen van de crisissen te beperken (energie, Oekraïne, inflatie en COVID-19). Voor heel wat maatregelen kan de uitvoering niet worden vastgesteld doordat ze zo talrijk zijn, de opvolging door de regering te algemeen is en gedetailleerde opvolgingstools ontbreken. De werkelijke budgettaire weerslag kan dan ook niet worden geëvalueerd, terwijl dat noodzakelijk is voor een doeltreffend budgettair beheer.

Energiemaatregelen

De federale regering kwam tussen om de impact van de energiecrisis te ondersteunen. De uitgaven bedroegen 2,5°miljard°euro en de fiscale steunmaatregelen 1,4°miljard°euro. Deze maatregelen werden gedeeltelijk gefinancierd door een overwinstbelasting van 0,7°miljard°euro, bijzondere bijdragen van de energiesector voor 1,5°miljard°euro en een hervorming van de federale bijdragen op de energiefactuur voor 0,3°miljard°euro. Het gebrek aan gedetailleerde opvolgingstools (in het bijzonder voor de fiscale ontvangsten) en de complexe wijze waarop energiesubsidies worden toegekend, leiden ertoe dat ook hier de werkelijke budgettaire impact van de maatregelen moeilijk kan worden beoordeeld.

Federale inventaris van de fiscale uitgaven

De begeleidende documenten van de inventaris zijn vaak onvolledig en onvoldoende transparant, of vergen extra toelichting om de budgettaire impact op de staatsontvangsten te kunnen ramen.

Relancemaatregelen

De Europese Commissie kende in het kader van het Belgische Plan voor Herstel en Veerkracht 4,5°miljard°euro toe aan België met een prefinanciering van 0,8°miljard euro. De betaling van de middelen is gekoppeld aan het effectief halen van de mijlpalen en streefdoelen van het plan. De Commissie was van oordeel dat er grote vooruitgang is geboekt, behalve wat betreft de pensioenhervorming.

Naast de projecten in de Europese relanceplannen zijn er drie investeringsplannen gefinancierd met federale middelen (2,6°miljard°euro). De rapportering van de FOD BOSA aan de ministerraad betreft de realisatie van de vooropgestelde mijlpalen, maar bevat geen gedetailleerde budgettaire opvolging. Ook kan de FOD niet medelen hoeveel middelen in 2023 effectief werden vastgelegd of vereffend voor elk project. Er kan dan ook niet worden berekend hoeveel middelen effectief zijn besteed aan elk project of in welke mate de drie plannen werden gerealiseerd.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag *181^e Boek – deel III: begrotingsbeleid van de federale overheid* werd aan het federale parlement bezorgd. Het is, samen met de samenvatting en dit persbericht, beschikbaar op [rekenhof.be](https://www.rekenhof.be).